Incipit liber tercius De vita et honeſtate clericorum Rubrica.

Clerici qui clericalis ordinis dignitati non modicum detrahentes ſe ioculatores ſeu goliardos faciūt aut bufones ſi per ānum artem illam ignominioſam exercuerint ipſo iure. ſi aūt tempore breuiori et tercio moniti nō reſipuerint careāt omni priuilegio clericali. Bonifac. viij.

De clericis coniugatis

Clerici qui cū vnicis et virginibus contraxerūt. ſi tonſuram et veſtes deferant clericales priuilegium retineant canonis ab innocencio papa ſecundo p̄deceſſore noſtro editi in fauorem tocius ordinis clericalis. Et cum iuxta pariſienſe cōcilium nullus clericus diſtringi aut condemnari debeat a iudice ſeculari. preſenti declaramus edicto huiuſmodi clericos coniugatos pro commiſſis ab eis exceſſibus vel delictis trahi non poſſe criminaliter aut ciuiliter ad iudicium ſeculare. nec ab ipſis ſecularibꝰ iudicibus eos debere perſonaliter vel eciā pecunialiter. ne per vnā viam concedatur eiſdem iudicibus qd̄ per aliā denegatꝰ vllatenus

Clerici. Clericus ioculator. anno vel tercio moni tus nō deſiſtens ipſo iure pdidit priuilegiū cle ricale. et emanauit ad declaracōem et approbati onem eorū que de quadā cōſtitutione dicebat hoſti. ſ. de ſen. ex. ꝑpendimus. in ſūma. c. ti. §. quis poſſit. v. quid et dicebat bonū eſſe ſi papa hoc determinaret et ipſa imitaret. ba. Dignitati. nota ꝙ clericatus eſt dignitas. ad idem. iiij. di. denigꝫ. vbi de hoc et de cleri. non reſi. c. iij. ſi igitꝰ detrahunt dignitati merito priuilegium perdere debent qd̄ non perſone ſꝫ dignitati oſfertur. ut ſ. de foro cōpe. ſi diligenti. et de ſen. ex. cō tingit. c. Ioculatores. quaſi ioculatores in publicum. ſ. e ti. cum decorem. faciunt enī ſpectaculum ꝓprij corporis. ad hoc ff. de hijs qui no. in fa. l. ij. §. ſi. in occulto tamen vel infirmitatis vel alterius honeſte rei cauſa aliquid ioci facere non reprobatur. et facit qd̄ no. ſo. de cytharistis et hijs qui varijs vtū tur inſtrumentis. lxxxvj. di. donare. in. i. glo. ioh. andree. Goliardos. vulgare gallicorum. Buffones. vulgare tuſcorum. io. f. Annū. ad hoc. ſ. de here. cum contumacia. ſ. d regul. ſtatuimus. in auc. de ſan. epi §. interdicimus. coll. ix. et hoc ē ius nouū cū alī ſi moīcōe trina p̄miſſa fuerint incorrigibiles ī uenti nō pdant priuilegium clericale. vt. ſ. de ſen. ex. in audiencia. et c. contingit. ij. g. Ignominioſam. ff. de hijs qui no. infa. l. ij. §. ignominioſe. et §. ſi. cum ꝫ talibꝰ ignominioſis artibꝰ clerici intendere nō debeant. vt minus ioculatoribus et hiſtrionibꝰ. ſ. e. clerici. i. reſp. multominus ea exercere debent. ad hoc. xliiij. di. non licet. vbi dicit ꝙ nō licet clericꝰ tabernā ingredi. multo minus tenere. vilitas ꝫ vite tales nō patitur priuilegio gaudere. C. de adul. qui adulterium. in fi. ſ. de apoſta. c. i. xlvj. di. clericū ſcurrilem. ne cleri. vel mo. c. ij. b. Breuiori. no. ſ. annū dici breue tēpus. poſt ānum longū vel vetus. ad hoc. xxxv. q. viij. c. i. vbi de hoc. et. ſ. de v. ſig. quod per nouale. i. Moniti. ſꝫ de veteri iure ſed per quēm monebuntur dic ꝙ per ſilium prelati vel iudicem ut. ſ. de ſen. ex. in audiencia ibi ſi a prelatis ſuis. et c. contingit ij. ibi ſi a te tercio. h. Careant repete a iure. l. Omni. hoc dicit quia multiplex eſt clericorū priuilegiū qd̄ dic ut dixi. ſ. de biga. altericacōis ṽ. ē idē vbur

Clerici. ſi clericus coniugatus ferat habitum et tonſuram clericali priuilegio gaudet alī nō. et fuit tracta de fine cuiuſdam extrauagantis que incipiebat ad q̄ rundam et emanauit ad declaracionē eorū que no. xxxiij. di. clerici in. i. glo. et. c. ti. io. n. Vnicis quia ſi bigami eſſent exuti eſſent omni clericali priuilegio nec pōſſent eciam portare tonſuram. ſ. e. ti. de biga. altericacōis. o. Virginibus ſecūs ſi cum corruptis vel viduis cōtraxiſſent et eas cognouiſſent ut xxxiiij di. valentiniano. et racionem quare virginitas in muliere requiratur quo ad hoc potius ꝙ in viro quere de bigamis de bitum in glo. pl. Cōtraxerūt no. ꝑ opi. hugo. et hoſt. ꝙ mulier debeat eſſe deſpōſata in virginitate vnde ſi primo deflorauit quis mulierem et poſtea cū illa contraxit non videtur ꝙ promoueri poſſit ad hoc xxx. q. v. qualis vbi de hoc et xxxiij. di. nemo Preterea carnis commixtio conformitatem deſignat humane diuineqꝫ nature que p incarnacōis miſterium fuit in vtero virginali cōiuncta oportet ꝫ ꝙ conſumacio que illud deſignat fuerit facta in vtero virginali ꝙ ſi ante illam corrupit eſſe nō poteſt et bene facit ad hoc xxxiij. di. maritū ſed contrarium credo ſm̄ tan. et gof. qui hoc notāt in ſumma de biga. §. iūc qd̄ ſi quis licet contrarium no. de cle. coniug. ſane et bar. brix. in q̄ ſtione dominicali que incipit aliquis cognouit virginem et hoc. ſ. de biga. debitum in glo. vlti. tū quia nō diuiſit carnem ſuam in plures ut ibi tū quia ſequens matrimonium fingitur preceſſiſſe ut. ſ. qui fi. ſint le. tanta. q. Veſtes xxi. q. iiij. omnis iactancia et p totam queſtionem et. ſ. de vi. et. ho. cle. c. Canonis xvij. q. iiij. ſi quis ſuadente. d.

contemnari. ¶ In ceteris autem et niſi ut premittitur tonſuraʒ vel veſtes deferant clericales etiam in p̄miſſis eos gaudere nolumus priuilegio clericali. ¶ Bonifac. viij.

De cl'icis nō reſidentibus in eccl'ia vel p̄benda.

Conſuetudinem que in quibuſdam partibus inoleuit. qua canonici et alij beneficiati ſeu clerici cathedralium et aliarum collegiatarum eccleſiarum diſtributiones cottidianas que alias manualia beneficia ſeu victualia nuncupant et tantum reſidentibus tribuuntur qualitercumque in ciuitatibus ſeu alijs locis in quibus ipſe conſiſtunt eccleſie ſint preſentes licet diuinis officijs nō interſint ex integro percipiunt ac ſi continue ipſis eccleſijs in eiſdem officijs deſeruirent penitus improbantes ſtatuimus ut diſtributiones ipſe cottidiane in quibuſcunque rebus conſiſtant canonicis ac alijs beneficiatis et clericis eccleſiarum ipſarum qui eiſdem officijs in ipſis eccleſijs affuerint tribuantur iuxta eccleſie cuiuſlibet ordinationem rationabilem iam factam ſeu etiam faciendam. ¶ Qui vero aliter de diſtributionibus ipſis quicquam receperit

g. ¶ Clericalis. hunc ꝗ̄ ſaltem clericalis renunciare non poſſit. de ſen. ex. contingit. j. de foro cōpe. ſi diligenti. ſꝫ nūquid talis clericus ſi habebat reſcriptum ad vacaturam anteq̄ꝫ contraxeret mortua tali uxore ſi poſtea vacat p̄benda pōt illam petere. Terminauit bar. brix. in pri. queſtionū ſuaꝝ queſtione que incipit. quidam impetrauit ꝙ nō. quia contrahendo matrimonium renunciauit per ipſum factū et animū depoſuit et hoc ē verum. nam tūc etiam perdidiſſet ius in re multo fortius ꝗ̄ ad rem ſm ea que no. ſ. e. c. i. ad h. j. de conceſ. preben. c. vlt. item contrahendo voluit ꝑpetuo adherere vxori. xxxiij. q. ij. ſolet. ſ. de condi. ap. c. vlt. et eligendo alterum de contrarijs alteri renūciauit. ſ. e. li. de poſtul. c. vno. de elec. vt q̄s duas. ad hoc. j. e. c. ꝟ diat in ceteris. ꝛc. ¶ Conatū. ſ. de fo. cōpe. c. ij quod h̄etur ꝑ palea. xj. q. i. c. ij. dominus. v. ¶ Declaramus. ex hoc et ſuperioribus. no. approbatā opinionem. jo. no. xxiij. di. clerici. et reprobatā opinionē bar. brix. ibi nota qui dicebat ꝙ clericus coniugatus in nullo poterat p̄uilegio gaudere q̄ntumcūqꝫ in habitu et tonſura incederꝫ. Quō ꝗ̄ reſpondebitur ad decre. ſ. e. johānes. triplex eſt ſolutio. prima eſt ꝙ ex ſola delatōe tonſure ſiue habitu nō retinet p̄uilegium. vel ibi cum vidua vel corrupta contraxerat vel aliam vxorem habuerat. vel quia h̄ eſt ſingulare. dic tercio et verius ꝙ de alia p̄uilegio loquitur. et ſic concordat. ut. j. e. c. ſ. i. ceteris aūt. f. ¶ Coniugatos. deferentes tonſurā vel habitum. ut. ſ. dicitur. a. ¶ Denegatur. j. de regul' iuris cum quid vna cum ſuis concor. ibi vide de hoc. b. ¶ Ceteris vt in p̄uilegio quod h̄nt ne vexentur exactionibus vel collectis. C. de epis. et cleri. l. ij. ſ. de vi. et ho. cleri. c. vl. c. ¶ Premiſſis. p̄uilegio. ſ. canonis. Inno. et priuilegio cōdij pariſienſis. d. ¶ Clericali. et ſic intelligatur decre. ſ. e.

Conſuetudinē diſtributiōes quotidiane ſolum p̄ſentibus q̄ interſūt diuis dari debēt cōſuetudīe non obſtante. et qui aliter illas receperint non faciūt illas ſuas et idem de diſtributionibus que dantur ꝑ anniuerſarijs defunctoꝝ et probatur huius decrē. dictum per decre. ſ. de p̄ben. licet. c. ¶ Diſtributiones. ſ. de preben. licet. f. ¶ Manualia. ut. ſ. de verbo. ſig. olim. g. ¶ Victualia ſ. e. de cetero. h. ¶ Preſentes quod enim ꝓdeſt preſencia in loco ex quo diuinis non aſſunt ꝓpter que ſūt beneficia conſtituta. i ¶ ſi . . . et igitur ex conſuetudine corpus prebende deberi poſſit abſentibus et qui diuinis n̄ interſunt. ſ. de conſti. cum omnes ſecus in diſtributionibus cottidianis ut hic. k. ¶ Ipſaꝝ cathedralium vel collegiataꝝ. l. ¶ . . . quis impetrat ꝙ in abſencia percipiat ꝓuentus ſuos ac ſi p̄ſens eſſꝫ diſpenſatio hec facit eum reputari ꝓ preſente ſed nō ꝓ intereſſente officijs ſed ſi preſens eſſet et officijs non intereſſꝫ has diſtributiones non perciperet ut hic ergo nec diſpenſationis vigore percipiet ſed ſi diceretur in gracia ꝙ reciperet ac ſi preſens eſſet et diuinis officijs interreſſet tunc ſecus racione predicta ſit impetrans in hoc cautus ut ſecundam formaꝫ impetret ſi poteſt. m. ¶ Ordinationē ut puta ꝙ tantum detur ei qui interfuerit in miſſa et tantum ei qui interfuerit in matutino et ſic de ſingulis horis. n. ¶ Infirmitas. que a celebratione diuinoꝝ excuſat ut. ſ. de preben. ſignificatum al' clerici ad omnes horas tenentur quod dic ut. ſ. de cele. miſ. c. i. o. ¶ Vtilitas hec duo ſolent diſpenſationē inducere. ſ. de preben. ex poſtulati et ſignatur hunc ꝗ̄. ſ. e. li. de elec. cum nō deceat. vbi illi proſequuntur vtilitatem eccleſie et diſtributiones nō percipiunt. Sꝫ canonici nō tenent eas talibus concedere ut ibi tamen ſi conceſſerint illi nō tenentur ad reſtitutionē ut hic. Alij dicūt hoc loqui in preſentibus illud in abſentibus vt preſentes qui proſequūtur vtilitatem eccleſie diſtributiones percipiāt abſentes nō ut ibi primum credo. p. ¶ Suas de hijs ergo non poteſt fieri elimoſina quod dic ut notatur xiiij. q. v. in ſumma et. ſ. de decre. ex tranſmiſſa quod ſi